

při částečném vpouštění plynu do vedení otevřena trubice na takovém místě, kde nebylo ještě zařízení pro skutečnou spotřebu a pro užívání plynu. Právě proto, že není vyloučeno, že k výbuchu pro onu příčinu mohlo dojíti, i kdyby byla zkouška nepropustnosti provedena, jest přesně zjistiti příčinnou souvislost mezi opomenutím obžalovaného a výbuchem, jenž nastal z bezprostřední příčiny druhu a způsobu svým účelem zcela odlišného od účelu, který má zkouška nepropustnosti, totiž z opomenutí předpisu a přirozené opatrnosti, jež mají zameziti unikání plynu ve vedení třebaže na nepropustnost vyzkoušeném otevřeným koncem trubice. Rozsudek nalézacího soudu tuto příčinnou spojitost přesně nezjišťuje a neuvažuje o ní právě vzhledem k rozdílnému účelu obojích ustanovení plynového regulativu, jež tu přicházejí v úvahu (§ 48 odst. 2 a § 60), a jest proto zatížen zmatkem podle § 281 čís. 9 a), tr. ř., pro něžž třeba jej zrušiti a vrátiti věc v části, týkající se obžalovaného Floriána K-a soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí. Při něm bude však nalézacímu soudu položiti za základ rozhodnutí celý skutkový děj, jak bude zjištěn v příčině obžalovaného Floriána K-a, najmě však to, pokud tento obžalovaný zodpovídá za opomenutí povinnosti při rozkazu, ježž dal G-ovi, by do jednoho bytu zapojil plynoměr a spojil hlavní vedení s domovním, po případě však zvláště za to, že nejen nic neučinil, když mu obžalovaný G. hlásil, že v jednom bytě nekontroloval vedení, nýbrž snad se dokonce zachoval určitým způsobem (pohrožení prstem), pro subjektivní vinu jeho závažným. Snad byly okolnosti případu takové, že měl K. jako vrchní montér dáti G-ovi bližší příkazy v příčině uzávěrky plynu již při odeslání na práci, snad toho třeba nebylo a nebylo v tom směru K-em zanedbáno nic, čeho vyžadovala přirozená opatrnost; snad bylo povinností K-a jako vrchního montéra, jemuž bylo svěřeno, by zařídil i zapojování plynoměrů na vedení, by něco podnikl na hlášení G-ovo, že jeden byt nekontroloval, a snad právě v tom je jeho trestné opomenutí při vpuštění plynu, pokud se týče při rozkazu k jeho vpuštění, jež mu obžaloba povšechně klade za vinu a jehož příčinnou souvislost s výbuchem právě tak jako u G-a bude lze přímo zjistiti i bez zvláštního zřetele na opomenutí zkoušky nepropustnosti. Zmatečnící stížnost popírá v tomto ohledu jakoukoli povinnost obžalovaného K-a; zjistiti pravdu v tomto směru bude věcí nového rozhodování nalézacího soudu. Ježto bude zapotřebí nového projednání věci v části týkající se tohoto obžalovaného již s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., netřeba se zabývati dalšími důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 4 a 5 tr. ř.

Čís. 3798.

Pobuřování proti státu (§ 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.) odmítáním oslavy 28. října v pamětním spise komunistického klubu, adresovaném obecnímu zastupitelstvu pro slavnostní zasedání 28. října 1928.

Zákonná náležitost »veřejnosti« podání byla přivoděna již tím, že obžalovaní odevzdali spis starostovi města s požádáním, by prohlášení to při schůzi přečetl.

(Rozh. ze dne 6. března 1930, Zm I 497/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 16. května 1929, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle § 14 čís. 1 a 5 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaných, napadající s hlediska hmotněprávní výtky podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. podřadění jednotlivých částí pamětního spisu pod skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 1 a 5 zák. na ochr. rep., vykládá si význam a smysl jednotlivých jeho vět způsobem zcela svémocným, odlišným od skutkových zjištění rozsudkových o smyslu a účelu projevu. Přehlíží, že zrušovací soud podle § 288 čís. 3 tr. ř. může za základ svého rozhodnutí vzít při právním přezkoumávání výroku jen ty skutečnosti, které zjistil sborový soud prvé stolice, a že skutkovým zjištěním jest nejen doslov závadného výroku, nýbrž i jeho smysl, účel, proč byl pronesen, úmysl po případě vědomí pachatelovo onen projev provázející. A tu, pokud se týče té části pamětního spisu, kterou rozsudek podřadil pod předpis § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., zjistil rozsudek způsobem, jež zmateční stížnost nenapadá formální výtkou § 281 čís. 5 tr. ř., jasně a určitě, že ona slova obsahují pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní, ježto jsou proti ní namířena, a že obžalovaní, znajíce obsah memoranda, a zařídívše jeho uveřejnění, byli vedeni snahou negováním státu ve formě, v níž byl utvořen, vzbuditi v jiných nepříznivý dojem a smýšlení o státu a o jeho formě. Domnívá-li se zmateční stížnost, že »pobuřování« předpokládá volbu ostrých slov, zveličování událostí, po případě uvádění nepravdy k vůli vzbuzení nepříznivého smýšlení, a že z výroku nelze usuzovati, že směřoval proti demokraticko-republikánské formě státu, budiž podotčeno (nehledíc k onomu závaznému skutkovému zjištění), že rozsudek zcela v souhlasu s doslovem, účelem i smyslem předpisu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. spatřuje veškeré náležitosti pobuřování proti státu v odmítání oslavy 28. října, kterýžto den podle pamětního spisu obžalovaní nepovažují za svátek proletariátu, »poněvadž svátek náš nastane teprve tehdy, až pracující třída zničí panství a výsady buržoasie, až se skutkem stane dělnicko-rolnická vláda, skutečným zastáncem všech pracujících bude sovětský stát«. Předmětem ochrany § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. jest demokraticko-republikánská forma státu ve smyslu ústavní listiny, spočívající na zásadě demokracie, rovnosti a svobodě občanů v životě soukromém i veřejném; naproti tomu vláda dělnicko-rolnická

podle ústavy sovětů jest vybudována na zásadách přímo protilehlých, na principu třídního boje a třídní nadvlády. Usuzuje proto rozsudek způsobem logickým a vhodným, shledávaje, že protikladem událostí 28. října 1918 a náznakem státního útvaru sovětského bylo pobuřováno proti demokraticko-republikánské formě státu, t. j. intelektuelně působeno formou objektivně vhodnou ke vzbuzení nepřátelské nálady, současně pak i skutkově zjišťuje, že obžalovaní jednali ve snaze vyvolati tento nepříznivý účinek. Neodpovídá proto jasnému doslovu projevu námitka zmateční stížnosti, napovídající způsobem dosti nejasným výtku nedostatku důvodů, že onen projev lze vyložit jen jako výraz přesvědčení, že po odstranění výsad buržoasie a po ustavení vlády dělnicko-rolnické bude také vnitřní politika republiky vzhledem na potomní její vztahy k sovětskému státu příznivou pracujícím vrstvám; takový výklad onen pamětní spis naprosto nepřipouští a úsudek rozsudkem projevený o jeho smyslu plně odpovídá zásadám logického myšlení. Pokud ve směru přečinu podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. zmateční stížnost namítá, že v oné části projevu jsou uváděny jen známé »šlágry« bez-trestně jinde pronášené a uveřejňované, jež žádný rozumný člověk doslovně nebere, věda, že ona tvrzení jsou agitačně přehnaná a vytýkají jen pregnantním způsobem nedostatky sociálních řádů a politických poměrů, námitka neobstojí před skutkovým zjištěním rozsudku, že výrazy v projevu použité jsou hrubé a štvavé, působí příliš ostrou formou, směřují k vyvolání nepřátelského smýšlení a vědomě hluboce snižují vážnost republiky, jsouce k tomu též způsobilé; že si obžalovaní musili býti vědomi všech těchto objektivních náležitostí přečinu hanobení republiky a použili oněch výrazů jen právě proto, by republiku hanobili. Zmateční stížnost tudíž i v této své části brojí jen proti skutkovým zjištěním zákonných objektivních i subjektivních znaků přečinu podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. a neprovádí tudíž uplatňovaný zmatek po zákonu.

Zabývajíc se otázkou veřejnosti projevu spatřuje zmateční stížnost formální výtku podle čís. 5 § 281 tr. ř. jen v tom bodě, že starosta obce přečetl podání obžalovaných (jestliže toto obsahuje trestný čin) jen porušením předpisů § 47 obec. zřiz. čes., a že rozsudek k této skutečnosti vůbec nepřihlíží. Nelze však mluvit o výtce neúplnosti, neboť okolnost takto tvrzená nebyla v řízení nalézacího soudu vůbec namítána a nevyšla ani na jevo z výsledků řízení; pokud stížnost doličuje z ní i nedostatek zavinění obžalovaných na »veřejném« přednesu podání, uplatňuje tím rovněž doličovanou výtku podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. ohledně znaku »veřejnosti«, která však rovněž není odůvodněna. Zákonná náležitost »veřejnosti« podání byla přivedena již tím, že obžalovaní odevzdali pamětní spis komunistického klubu adresovaný »Obecnímu zastupitelstvu města P. pro slavnostní zasedání ke dni 28. října 1928«, znajíce jeho obsah, jak rozsudek zjišťuje, starostovi města Metoději B-ovi s výslovným požádáním, by prohlášení to při schůzi přečetl, což jim starosta přislíbil. Vzhledem k tomuto skutkovému zjištění jest nevhodným tvrzení zmateční stížnosti, že se memorandum nestalo ve-

řejným z přímé činnosti stěžovatelů, nýbrž jen přičiněním třetí osoby (starosty obce), které bylo ponecháno na vůli, zda je přečte čili nic. Odevzdání spisu starostovi k přečtení v obecním zasedání již samo o sobě tvoří náležitost »rozšiřovaného spisu« ve smyslu § 39 čís. 2 zák. na ochr. rep., ježto spis ten, třebaže nebyl předán podatelně obecního úřadu, jak zmateční stížnost namítá, byl přesto odevzdán starostovi obce s výslovným příkazem a určením k úřednímu použití, byl podán úřadu jako takovému a, stav se takto úředním podáním, byl již in abstracto přístupným více osobám. Jest při tom nerozhodno, zda byl starosta obce ve smyslu § 47 zákona ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. pro král. české oprávněn podání potlačiti, po případě zda sám porušil příkaz udržovati pořádek ve shromáždění obecního zastupitelstva tím, že podání trestného obsahu přečetl. Trestný čin byl obžalovanými spáchán již okamžikem odevzdání spisu starostovi obce s oním určením, a nebylo by na trestnosti případu nic měnilo, ani kdyby spis nebyl starostou obce ve shromáždění obecního zastupitelstva přečten. Tím, že se tak stalo, přibyl (ovšem pro trestnost činu obžalovaných již nerozhodný) další znak »veřejnosti« že se trestný čin stal »ve shromáždění«. Okolnost, že nikoliv obžalovaní, nýbrž starosta obce předčítal spis trestného obsahu, nemění na věci nic, ježto starosta byl v tomto případě jen mluvčím, jen nástrojem obžalovaných, kteří jako členové komunistického klubu obecního zastupitelství, sami se demonstrativním způsobem slavnostní schůze nesúčastnivše, podle skutkového zjištění rozsudkového výslovně žádali o přečtení memoranda v této slavnostní schůzi s úmyslem, by se jeho obsah v tomto shromáždění dostal k vědomosti přítomných. Rozsudek proto způsobem vyhovujícím zákonu shledává v jednání stěžovatelů zákonný znak »veřejnosti« projevu jak »spisem rozšiřovaným«, tak i že byl pronesen »ve shromáždění«.

Čís. 3799.

Shluknutím po rozumu § 283 tr. zák. jest nejen shromáždění většího počtu lidí, které je svou povahou s to ohroziti veřejný pokoj a pořádek, nýbrž i shluk většího počtu lidí z příčiny nezávadné, jakmile nebylo uposlechnuto úřední výzvy k rozchodu.

Trestu podle § 283 tr. zák. propadá každý účastník shluknutí v onom smyslu, neuposlechne-li neprodleně rozkazu k rozejití se, t. j. kdo se na úřední výzvu od davu ihned neoddělí a z místa shluknutí nevzdálí, bez ohledu na to, byl-li překážkou úředního výkonu v konkrétním případě čili nic.

(Rozh. ze dne 6. března 1930, Zm I 720/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 21. srpna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečtením shluknutí podle § 283 tr. zák.